WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 24 marca 2011 r. *

W sprawie C-369/09 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 14 września 2009 r.,

ISD Polska sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie (Polska),

Industrial Union of Donbass Corp., z siedzibą w Doniecku (Ukraina),

ISD Polska sp. z o.o., dawniej Majątek Hutniczy sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie,

reprezentowane przez adwokatów C. Rapina i E. Van den Hautego,

wnoszące odwołanie,

* Język postępowania: francuski.

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez E. Gippiniego Fourniera oraz A. Stobiecką-Kuik, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, J.J. Kasel, E. Levits, M. Safjan i M. Berger (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,
sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 W odwołaniu ISD Polska sp. z o.o., Industrial Union of Donbass Corp. i ISD Polska sp. z o.o. (dawniej Majątek Hutniczy sp. z o.o.) wnoszą do Trybunału o uchylenie wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawach połączonych T-273/06 i T-297/06 ISD Polska i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-2185 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym Sąd oddalił ich skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2006/937/WE z dnia 5 lipca 2005 r. w sprawie pomocy państwa nr C 20/04 (ex NN 25/04) na rzecz Huty Częstochowa SA (Dz.U. 2006, L 366, s. 1, zwanej dalej „sporną decyzją").

Ramy prawne

2 Układ europejski, podpisany w Brukseli w dniu 16 grudnia 1991 r., ustanawiający stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony a Rzecząpospolitą Polską z drugiej strony (Dz.U. 1993, L 348, s. 2, zwany dalej „Układem europejskim") wszedł w życie w dniu 1 lutego 1994 r. Określa on system konkurencji oparty na kryteriach traktatu WE.

3 Protokół nr 2 dotyczący produktów EWWiS do Układu europejskiego (zwany dalej „protokołem nr 2") przewiduje zasadniczy zakaz pomocy publicznej.

4 Artykuł 8 protokołu nr 2 stanowi:

„1. Poniższe jest niezgodne z właściwą realizacją Układu, o ile może mieć negatywny wpływ na handel między Polską a Wspólnotą:

[…]

(iii) pomoc publiczna w jakiejkolwiek formie, z wyjątkiem odstępstw przewidzianych w traktacie EWWiS.

[…]

4. Strony uznają, że w ciągu pierwszych pięciu lat od wejścia w życie niniejszego Układu i na zasadzie wyjątku od postanowień punktu 1 [ppkt] (iii), [Rzeczpospolita] Polska może w wyjątkowych przypadkach udzielać pomocy publicznej dla wyrobów stalowych EWWiS w celach restrukturyzacji, pod warunkiem że:

— program restrukturyzacji jest związany z ogólną racjonalizacją i ograniczaniem zdolności produkcyjnych w Polsce,

— zapewnia przetrwanie firm korzystających z pomocy w normalnych warunkach rynkowych po zakończeniu okresu restrukturyzacji oraz

— wielkość i nasilenie pomocy są ograniczone ściśle do koniecznego minimum dla przetrwania i będą stopniowo znoszone.

Rada Stowarzyszenia, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą [Rzeczypospolitej] Polski[ej], zadecyduje, czy okres pięciu lat powinien być przedłużony.

[...]".

5 Na mocy decyzji Rady Stowarzyszenia UE–Polska nr 3/2002 z dnia 23 października 2002 r. przedłużającej okres przewidziany w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2 (Dz.U. 2003, L 186, s. 38, zwanej dalej „decyzją Rady Stowarzyszenia"), podczas którego Rzeczpospolita Polska mogła wyjątkowo, w odniesieniu do wyrobów stalowych, udzielać pomocy publicznej na restrukturyzację zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2, został przedłużony o osiem kolejnych lat, licząc od dnia 1 stycznia 1997 r., lub do daty przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.

6 Artykuł 2 decyzji Rady Stowarzyszenia przewiduje:

„[Rzeczpospolita] Polska przedkłada Komisji […] program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa, które spełniają wymogi określone w art. 8 ust. 4 protokołu [nr] 2 i które zostały ocenione i zatwierdzone przez krajowy organ ds. nadzoru nad pomocą publiczną (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów)".

7 Protokół nr 8 w sprawie restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali załączony do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, s. 948, zwany dalej „protokołem nr 8") zezwolił Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze odstępstwa od przepisów ogólnych dotyczących pomocy państwa, na udzielanie pomocy na restrukturyzację sektora hutnictwa zgodnie z postanowieniami planu restrukturyzacji i na warunkach przewidzianych w tym protokole. Przewiduje on między innymi:

„1. Nie naruszając postanowień artykułu 87 [WE] i 88 [WE], pomoc państwa udzielaną przez [Rzeczpospolitą] Polsk[ą] dla celów restrukturyzacji na rzecz określonych części polskiego hutnictwa uznaje się za zgodną ze wspólnym rynkiem, pod warunkiem iż:

— okres, o którym mowa w artykule 8 ustęp 4 protokołu nr 2 […], został przedłużony do dnia przystąpienia,

— postanowienia planu restrukturyzacji, na podstawie którego powyższy protokół został przedłużony, są przestrzegane w ciągu całego okresu 2002–2006,

— warunki określone w niniejszym protokole są spełnione oraz

— żadna pomoc państwa dla celów restrukturyzacji nie zostanie wypłacona na rzecz polskiego hutnictwa po dniu przystąpienia.

[…]

3. Wyłącznie spółki wymienione w załączniku 1 (dalej jako »spółki objęte pomocą«) kwalifikują się do otrzymania pomocy państwa w ramach programu restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali.

4. Spółka objęta pomocą nie może:

a) w przypadku łączenia z inną spółką, niewymienioną w załączniku 1, przenieść korzyści wynikającej z pomocy udzielonej spółce nią objętej;

b) w okresie do dnia 31 grudnia 2006 roku przejąć aktywów jakiejkolwiek spółki niewymienionej w załączniku 1, której upadłość ogłoszono.

[…]

6. Całkowita pomoc na cele restrukturyzacji, która ma zostać udzielona spółkom objętym pomocą zostanie określona w uzasadnieniach zawartych w zatwierdzonym planie restrukturyzacji polskiego hutnictwa żelaza i stali oraz indywidualnych biznesplanach zatwierdzonych przez Radę. Jednakże w żadnym przypadku pomoc wypłacona w okresie od 1997 do 2003 roku i jej całkowita wartość nie przekroczy kwoty 3 387 070 000 PLN.

[…]

[Rzeczpospolita] Polska nie udzieli żadnej dodatkowej pomocy państwa na cele restrukturyzacji na rzecz polskiego hutnictwa.

[…]

10. Jakiekolwiek późniejsze zmiany w ogólnym planie restrukturyzacji oraz w indywidualnych planach muszą być zatwierdzone przez Komisję oraz, tam gdzie jest to konieczne, przez Radę.

[…]

18. Jeżeli proces monitorowania wykaże, iż:

[…]

c) [Rzeczpospolita] Polska w trakcie okresu restrukturyzacji udzieliła dodatkowej niezgodnej pomocy państwa na rzecz hutnictwa i spółek objętych pomocą w szczególności,

uzgodnienia przejściowe zawarte w niniejszym protokole nie wywierają skutku.

Komisja podejmie odpowiednie środki, na mocy których każda spółka będzie zobowiązana do zwrotu pomocy otrzymanej z naruszeniem warunków ustanowionych w niniejszym protokole".

8 Decyzja Rady 2003/588/WE z dnia 21 lipca 2003 r. w sprawie przestrzegania wymogów ustanowionych w art. 3 decyzji nr 3/2002 (Dz.U. L 199, s. 17; zwana dalej „decyzją Rady 2003/588") przewiduje w swym jedynym artykule:

„Program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa przedłożone Komisji przez [Rzeczpospolitą] Polską w dniu 4 kwietnia 2003 r. zgodnie z art. 2 decyzji nr 3/2002 […] spełniają wymogi określone w art. 8 ust. 4 protokołu [nr] 2" [tłumaczenie nieoficjalne].

9 Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. [88] WE (Dz.U. L 83, s. 1) w art. 6 ust. 1 stanowi:

„Decyzja o wszczęciu [formalnego postępowania wyjaśniającego] zawiera podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę Komisji odnośnie do charakteru pomocowego proponowanego środka i określa wątpliwości co do jego zgodności ze wspólnym rynkiem. Decyzja wzywa zainteresowane państwo członkowskie i inne zainteresowane strony do przedstawienia uwag w wyznaczonym terminie, który zwykle nie przekracza jednego miesiąca. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może przedłużyć wyznaczony termin".

10 Artykuł 7 ust. 5 powyższego rozporządzenia stanowi:

„W przypadku gdy Komisja stwierdza, że pomoc będąca przedmiotem zgłoszenia nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem, stwierdza w drodze decyzji (zwanej dalej »decyzją negatywną«), że pomoc nie zostanie wprowadzona w życie".

11 Artykuł 14 rozporządzenia nr 659/1999 stanowi:

„1. W przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu [odzyskania] pomocy od beneficjenta (zwaną dalej »decyzją o [odzyskaniu]«). Komisja nie wymaga [odzyskania] pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego.

2. Pomoc podlegająca [odzyskaniu] na podstawie decyzji o [odzyskaniu] obejmuje odsetki naliczone według właściwej stopy ustalonej przez Komisję. Odsetki są płatne od dnia, w którym pomoc przyznana bezprawnie została udostępniona beneficjentowi do daty jej [odzyskania].

[…]”.

12 Zgodnie z art. 20 ust. 1 powyższego rozporządzenia:

„Każda zainteresowana strona może złożyć uwagi na podstawie art. 6 po decyzji Komisji o wszczęciu [formalnego postępowania wyjaśniającego]. Do każdej z zainteresowanych stron, która złożyła takie uwagi oraz do każdego beneficjenta pomocy indywidualnej zostaje wysłana kopia decyzji podjętej przez Komisję na podstawie art. 7”.

13 Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 (Dz.U. L 140, s. 1) w swym art. 9 stanowi:

„1. O ile decyzja szczególna nie stanowi inaczej, stopą procentową zwrotu pomocy państwa udzielonej niezgodnie z art. 88 ust. 3 [WE] jest roczna stopa procentowa ustalona na każdy rok kalendarzowy.

Jest ona obliczana na podstawie średniej stóp pięcioletnich międzybankowych transakcji swap za wrzesień, październik i listopad roku poprzedniego, plus 75 punktów bazowych. W uzasadnionych przypadkach Komisja może zwiększyć stopę oprocentowania o więcej niż 75 punktów bazowych w odniesieniu do jednego lub [większej liczby] państw członkowskich.

[…]

4. W przypadku braku wiarygodnych lub równoważnych danych i w wyjątkowych okolicznościach Komisja może, w ścisłej współpracy z zainteresowanym państwem członkowskim (lub państwami członkowskimi), ustalić stopę procentową zwrotu pomocy państwa dla jednego lub [większej liczby] państw członkowskich na podstawie innej metody i w oparciu o dostępne informacje".

14 W odniesieniu do zasad stosowania stopy procentowej art. 11 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia wyjaśnia:

„Stopę procentową stosuje się narastająco do dnia zwrotu pomocy [(metoda składana)]. Odsetki narosłe w poprzednim roku podlegają oprocentowaniu w każdym następnym roku".

Okoliczności powstania sporu

15 W latach 2002–2005 przeprowadzona została restrukturyzacja polskiego producenta stali Huty Częstochowa SA (zwanej dalej „HCz"). W tym celu aktywa HCz zostały przekazane nowym spółkom.

16 I tak w 2002 r. utworzono Hutę Stali Częstochowa sp. z o.o. (zwaną dalej „HSCz") – której spółką dominującą było Towarzystwo Finansowe Silesia sp. z o.o. (zwana dalej „TFS"), zaś 100% udziałów TFS znajdowało się w posiadaniu polskiego Skarbu Państwa – aby kontynuować produkcję stali HCz. HSCz wydzierżawiła urządzenia HCz do produkcji stali od syndyka i przejęła większość pracowników.

17 W 2004 r. zostały założone spółki Majątek Hutniczy sp. z o.o. (zwana dalej „MH") i Majątek Hutniczy Plus sp. z o.o. (zwana dalej „MH Plus"). 100% ich udziałów znajdowało się w posiadaniu HCz. MH otrzymała aktywa hutnicze HCz, a MH Plus otrzymała pewne inne aktywa konieczne do produkcji.

18 Ponadto aktywa niezwiązane z produkcją (zwane „aktywami niehutniczymi"), a także zakład elektroenergetyczny Elsen zostały przekazane spółce Operator ARP sp. z o.o., spółce zależnej od Agencji Rozwoju Przemysłu SA będącej własnością polskiego Skarbu Państwa, w celu zapłaty wierzytelności publicznoprawnych podlegających restrukturyzacji (podatki i składki na ubezpieczenia społeczne).

19 Pismem z dnia 19 maja 2004 r. Komisja poinformowała Rzeczpospolitą Polską o swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie pomocy na restrukturyzację przyznanej HCz, opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* w dniu 12 sierpnia 2004 r. (Dz.U. C 204, s. 6, zwanej dalej „decyzją o wszczęciu postępowania") i wezwała wszystkie zainteresowane strony do przedstawienia

uwag dotyczących okoliczności faktycznych i analizy prawnej zamieszczonych w tej decyzji. Otrzymała ona uwagi od Rzeczypospolitej Polskiej i czterech zainteresowanych stron.

20 W dokumencie zatytułowanym „Oświadczenie dotyczące pomocy publicznej, która potencjalnie została udzielona [HCz] lub [HSCz]" z dnia 3 lutego 2005 r. ISD Polska sp. z o.o. (działając wówczas pod firmą ZPD Steel sp. z o.o., zwana dalej „ISD"), będąca w 100% spółką zależną Industrial Union of Donbass Corp. (zwanej dalej „IUD") w ramach negocjacji poprzedzających przejęcie przez nią HSCz, MH, MH Plus i dziesięciu innych spółek zależnych HCz złożyła następujące oświadczenie:

„Na wypadek wydania przez Komisję decyzji nakazującej [HCz], [HSCz] lub podmiotowi, który przejął majątek [HCz], zwrot niedopuszczalnej pomocy publicznej w zakresie pomocy w ramach programu restrukturyzacji w łącznej wysokości nieprzekraczającej 20 mln [PLN] oświadczamy, że nie będzie to w żadnym przypadku skutkowało zwolnieniem nas z jakichkolwiek zobowiązań wynikających z Oferty oraz zobowiązujemy się nie wnosić i nie dochodzić jakichkolwiek roszczeń odszkodowawczych przeciwko a) Skarbowi Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, b) Agencji Rozwoju Przemysłu SA, c) [TFS] oraz d) HCz […], związanych z koniecznością zwrotu pomocy oraz z prowadzeniem wszelkich postępowań przed Komisją w związku z udzieleniem pomocy publicznej [HCz]. Zobowiązujmy się w takim wypadku spowodować zwrot przez spółki [MH], [MHPlus] i [HSCz] lub inne spółki, jak również ich następców prawnych (niezależnie od tytułu takiego następstwa) określonej w decyzji Komisji kwoty niedopuszczalnej pomocy publicznej, nawet jeśli decyzja ta dotyczyć będzie wyłącznie [HCz]".

21 Po przeprowadzeniu postępowania Komisja doszła do wniosku, że wbrew jej początkowym wątpliwościom środki mające na celu restrukturyzację HCz zgodnie z przepisami ustawy o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy z dnia 30 października 2002 r. (Dz.U. nr 213, poz. 1800, z późn. zm.) nie stanowiły pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

22 Komisja stwierdziła natomiast, że HCz skorzystała na różnych podstawach z pomocy państwa w okresie od 1997 do 2002 r., która to pomoc była częściowo zgodna ze wspólnym rynkiem. Komisja zażądała zwrotu pomocy w części, którą uznała za niezgodną ze wspólnym rynkiem, czyli kwoty 19 699 452 PLN (zwanej dalej „sporną pomocą").

23 W dniu 5 lipca 2005 r. Komisja wydała sporną decyzję. Jej art. 3 przewiduje:

„1. Pomoc państwa w wysokości 19 699 452 PLN, jakiej [Rzeczpospolita] Polska udzieliła [HCz] w okresie od 1997 r. do maja 2002 r. w formie pomocy operacyjnej i pomocy na cele restrukturyzacji zatrudnienia, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

2. [Rzeczpospolita] Polska podejmie wszelkie niezbędne środki, aby odzyskać od [HCz], Regionalnego Funduszu Gospodarczego, [MH] i [Operatora ARP sp. z o.o.] pomoc, o której mowa w [ust. 1], udzieloną bezprawnie [HCz]. Wszystkie te przedsiębiorstwa ponoszą solidarną odpowiedzialność za zwrot tej pomocy.

Zwrot pomocy nastąpi bezzwłocznie i zgodnie z procedurami prawa krajowego, pod warunkiem że zezwalają one na natychmiastowe i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. Do sum podlegających zwrotowi doliczone zostaną odsetki za cały okres od dnia przyznania pomocy [HCz] do jej faktycznego odzyskania. Odsetki naliczone zostaną zgodnie z przepisami określonymi w rozdziale V rozporządzenia […] nr 794/2004.

[…]".

24 W art. 4 spornej decyzji Komisja zatwierdza proponowaną zmianę polskiego krajowego planu restrukturyzacji zgodnie z pkt 10 protokołu nr 8 w takim stopniu, w jakim pozwoli to na restrukturyzację HCz bez pomocy państwa i bez zwiększania jej zdolności produkcyjnych.

25 Zgodnie z dwoma porozumieniami zawartymi w dniu 30 września 2005 r., które weszły w życie w dniu 7 października 2005 r., ISD nabyła z jednej strony od HCz wszystkie udziały MH i MH Plus, a także dziesięciu pozostałych spółek zależnych HCz, oraz z drugiej strony od TFS wszystkie udziały HSCz. W ten sposób ISD stała się właścicielem HSCz, MH, MH Plus i dziesięciu pozostałych spółek zależnych HCz.

26 Pismem z dnia 17 lutego 2006 r. Komisja zwróciła się do władz polskich o wskazanie stóp oprocentowania zwrotu spornej pomocy przez solidarnych dłużników, o których mowa w art. 3 ust. 2 spornej decyzji. W odpowiedzi z dnia 13 marca 2006 r. władze polskie zaproponowały stopy procentowe mające zastosowanie do odzyskania spornej pomocy i metodę obliczania odsetek. Zaproponowały między innymi jako podstawę w odniesieniu do okresu od 1997 do 1999 r. stałą stopę oprocentowania pięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyrażonych w złotych polskich, a w odniesieniu do okresu od 2000 r. do daty przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii stopę oprocentowania dziesięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyrażonych w złotych polskich. Poza tym biorąc pod uwagę sytuację na rynkach kapitałowych w Polsce w tym okresie, która charakteryzowała się bardzo wysokimi, ale szybko spadającymi stopami, władze polskie zażądały, aby stopy te były corocznie uaktualniane i aby odsetki nie były obliczane według metody składanej.

27 W swojej odpowiedzi z dnia 7 czerwca 2006 r. Komisja stwierdziła, że stopą procentową mającą zastosowanie do odzyskania spornej pomocy powinna być w odniesieniu do całego rozpatrywanego okresu stała stopa oprocentowania pięcioletnich obligacji Skarbu Państwa wyrażonych w złotych polskich i że zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 794/2004 ta stopa procentowa powinna być obliczana według metody składanej.

28 W pismach datowanych, odpowiednio, 7 lipca i 16 sierpnia 2006 r. Komisja przekazała sporną decyzję IUD i MH. W dniu 21 grudnia 2006 r. decyzja ta została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

29 W dniu 15 listopada 2006 r. doszło do połączenia ISD i MH, przy czym ISD przejęła wszelkie prawa i obowiązki MH.

Skarga do Sądu i zaskarżony wyrok

30 W skargach wniesionych do Sądu wnoszące odwołanie ISD i IUD wniosły w sprawie T-273/06, by Sąd między innymi stwierdził nieważność art. 3 spornej decyzji, i podniosły sześć zarzutów na poparcie swoich żądań.

31 Zarzut pierwszy dotyczył naruszenia protokołu nr 8. Zarzut czwarty był oparty na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, a zarzut szósty odnosił się do naruszenia rozporządzenia nr 794/2004. Zarzuty drugi, trzeci i piąty nie zostały przytoczone na poparcie odwołania, a zatem nie będą poniżej badane.

32 W sprawie T-297/06 ISD przedstawiła identyczne żądania i przytoczyła cztery zarzuty zasadniczo takie same jak zarzuty podniesione w sprawie T-273/06, lecz ponadto wniosła o stwierdzenie nieważności art. 4 spornej decyzji.

33 W zarzucie pierwszym wnoszące odwołanie podważyły zasadniczo możliwość zastosowania ratione temporis i ratione personae wspólnotowych reguł w dziedzinie pomocy państwa i kompetencję Komisji do kontrolowania ich przestrzegania w okresie poprzedzającym przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii.

34 W tym względzie Sąd potwierdził, że art. 87 WE i 88 WE nie mają co do zasady zastosowania do pomocy udzielonej przed przystąpieniem państwa członkowskiego, która to pomoc nie jest już przyznawana po przystąpieniu, oraz że Komisja w celu uzasadnienia swej kompetencji opiera się na protokole nr 8 jako lex specialis.

35 Zauważając, że ten system pod wieloma względami różni się od ogólnego systemu przewidzianego w traktacie WE i w załączniku IV do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, s. 797, zwanym dalej „załącznikiem IV do aktu o przystąpieniu"), Sąd stwierdził w pkt 93 zaskarżonego wyroku, że protokół nr 8 odwołuje się do pomocy przyznanej w okresie od 1997 do 2003 r., że zatwierdza on ograniczoną kwotę pomocy na restrukturyzację przyznaną w tym okresie określonym przedsiębiorstwom wymienionym w jego załączniku 1 i że zakazuje w zamian przyznawania jakiejkolwiek innej pomocy państwa na restrukturyzację hutnictwa.

36 Stwierdzając w pkt 94 zaskarżonego wyroku, że zastosowanie z mocą wsteczną protokołu nr 8 jest zatem potwierdzone w jego pkt 6, który dotyczy okresu od 1997 do 2003 r., Sąd oddalił wreszcie w pkt 95 i 96 zaskarżonego wyroku argument wnoszących odwołanie, zgodnie z którym z uwagi na to, że w momencie publikacji protokołu nr 8 we wrześniu 2003 r. okres ten niemalże upłynął, to odwołanie do wspomnianego okresu ma jedynie takie znaczenie, że obliczenie przyszłej pomocy powinno nastąpić z uwzględnieniem wstecz kwot już przyznanej pomocy. Natomiast zdaniem Sądu

celem protokołu nr 8 jest „ustanowienie całościowego systemu odnoszącego się do zatwierdzania pomocy na restrukturyzację polskiego hutnictwa, a nie tylko uniknięcie łączenia pomocy przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy".

37 W pkt 97 zaskarżonego wyroku Sąd doszedł zatem do wniosku, że protokół nr 8 stanowi w stosunku do załącznika IV aktu o przystąpieniu i art. 87 WE i 88 WE lex specialis, które rozszerza kontrolę pomocy państwa przeprowadzaną przez Komisję na mocy traktatu WE na pomoc przyznaną na restrukturyzację polskiego hutnictwa w okresie od 1997 do 2003 r.

38 W odniesieniu do argumentu dotyczącego możliwości zastosowania ratione personae protokołu nr 8, zgodnie z którym protokół ten nie dotyczy przedsiębiorstw niewymienionych w załączniku 1 do tego protokołu, Sąd stwierdził w pkt 99 zaskarżonego wyroku, że pkt 3 tegoż protokołu wyraźnie stanowi, że tylko przedsiębiorstwa wymienione w tym załączniku 1 mogą skorzystać z pomocy państwa w ramach programu restrukturyzacji polskiego hutnictwa. Gdyby można było przyjąć, że przedsiębiorstwo niewymienione we wspomnianym załączniku 1 może zachować otrzymane przed przystąpieniem nieograniczone kwoty pomocy na restrukturyzację, bez obniżania w zamian zdolności produkcyjnych, protokół nr 8 byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

39 W odniesieniu do argumentu opartego na pkt 4 lit. b) protokołu nr 8, zgodnie z którym jedynie przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy nie mogą przejąć aktywów przedsiębiorstwa niewymienionego w załączniku 1 do protokołu nr 8, którego upadłość ogłoszono, Sąd stwierdził, że wnoszące odwołanie dokonują błędnej wykładni tego postanowienia. Poza tym nawet założenie, że przewiduje ono możliwość przejęcia przez osobę trzecią aktywów przedsiębiorstwa w upadłości niewymienionego w załączniku 1 do protokołu nr 8, w żaden sposób nie oznacza – zdaniem Sądu – że ta osoba trzecia nie jest zobowiązana do zwrotu pomocy przyznanej temu przedsiębiorstwu bezprawnie. Jako że sytuacja HCz nie może być porównana z sytuacją przedsiębiorstwa w upadłości niewymienionego w załączniku 1 do protokołu nr 8,

zarzut dotyczący podnoszonego naruszenia zasady równego traktowania w odniesieniu do stosowania tegoż protokołu także został przez Sąd oddalony.

40 Wobec powyższego uwzględnienie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady równego traktowania byłoby co do zasady równoważne z podważeniem protokołu nr 8, który jako źródło prawa pierwotnego stanowi część traktatu (zob. pkt 100, 101 zaskarżonego wyroku).

41 W odniesieniu do argumentu, zgodnie z którym Komisja przekroczyła swe uprawienia, Sąd przypomniał w pkt 102 zaskarżonego wyroku, że protokół nr 8 przewiduje, iż Komisja podejmuje stosowne środki w celu zażądania zwrotu wszelkiej pomocy przyznanej z naruszeniem warunków ustanowionych w tym protokole, w tym środki kontroli na podstawie art. 88 WE, tak że Komisja jest uprawniona do kontrolowania przestrzegania postanowień protokołu nr 8.

42 Sąd oddalił zatem wszystkie argumenty odnoszące się do naruszenia protokołu nr 8.

43 W zarzucie czwartym wnoszące odwołanie podniosły, że w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego w sprawie pomocy na restrukturyzację przyznanej HCz Komisja nie wskazała w szczegółowy sposób pomocy państwa, której zniesienia żąda w spornej decyzji, co doprowadziło także do nieważności tej decyzji wynikającej z naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań. Ich uzasadnione oczekiwania miały dotyczyć faktu, że IUD zakładała, że sporna pomoc zostanie uznana za zwróconą i że Komisja została należycie powiadomiona o pomocy przyznanej przed 2003 r.

44 Wnoszące odwołanie twierdziły w tym względzie, że Komisja doprowadziła do powstania u nich przekonania, że pomoc otrzymana przez HCz nie zostanie zniesiona. Mogły one bowiem zasadnie sądzić, że Komisja nie zażąda odzyskania pomocy otrzymanej przez HCz, i podniosły, że choć sporna pomoc nie została zgłoszona w rozumieniu art. 87 WE i 88 WE, została ona „należycie ogłoszona" zgodnie ze stosownymi procedurami przewidzianymi w protokole nr 2.

45 W powyższej kwestii Sąd stwierdził w pkt 134 zaskarżonego wyroku, że tego rodzaju oczekiwania nie mogą być chronione na podstawie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań. Wnoszące odwołanie nie zostały bowiem skłonione przez akt wspólnotowy do podjęcia decyzji, która następnie doprowadziła do negatywnych dla nich konsekwencji, ani nie były beneficjentami korzystnego dla nich aktu administracyjnego instytucji wspólnotowej, który zostałby z mocą wsteczną przez tę instytucję wycofany. Odwołując się do wyroku z dnia 20 marca 1997 r. w sprawie C-24/95 Alcan Deutschland, Rec. s. I-1591, Sąd przypomniał w pkt 135 zaskarżonego wyroku, że przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy mogą mieć uzasadnione oczekiwania co do legalności pomocy w zasadzie jedynie wtedy, gdy pomoc została przyznana z poszanowaniem procedury przewidzianej w art. 88 WE, i że staranny uczestnik obrotu gospodarczego powinien być zazwyczaj w stanie upewnić się, że ta procedura została zachowana.

46 Ponadto Sąd stwierdził w pkt 136 zaskarżonego wyroku, że w niniejszym przypadku sporna pomoc nie została zgłoszona, gdyż została ona przyznana w momencie, gdy Rzeczpospolita Polska nie była jeszcze członkiem Unii, a zatem zgłoszenie zgodnie z art. 88 WE nie było możliwe.

47 Sąd oddalił również w pkt 137 i 138 zaskarżonego wyroku argument wnoszących odwołanie, jakoby sporna pomoc została „należycie ogłoszona" zgodnie ze stosownymi procedurami przewidzianymi w protokole nr 2. W zakresie, w jakim wnoszące odwołanie odwołały się bowiem do decyzji Rady 2003/588, w której stwierdziła ona, że program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa przedłożone Komisji przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 4 kwietnia 2003 r. spełniają wymogi zawarte w art. 8

ust. 4 protokołu nr 2, należy stwierdzić, że plan przedsiębiorstwa dotyczący HCz nie został przedłożony Komisji i w konsekwencji zatwierdzenie zawarte w decyzji Rady 2003/588 nie dotyczy tego planu.

48 W odniesieniu do uzasadnienia propozycji Komisji, zgodnie z którym przedłużenie obowiązywania odstępstwa przewidzianego w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2 miałoby skutek w postaci zalegalizowania z mocą wsteczną wszelkiej pomocy, która została przyznana niezgodnie z prawem od momentu wejścia w życie Układu europejskiego, Sąd pokreślił w pkt 139 zaskarżonego wyroku, że stwierdzenie to nie znalazło się w decyzji Rady 2003/588. Zwykła propozycja Komisji dotycząca decyzji Rady nie może jednak prowadzić do powstania u wnoszących odwołanie uzasadnionych oczekiwań.

49 Sąd oddalił zatem wszystkie argumenty oparte na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

50 W zarzucie szóstym, który dotyczył między innymi ustalenia stopy procentowej mającej zastosowanie do odzyskania spornej pomocy, wnoszące odwołanie powołały się na naruszenie rozporządzenia nr 794/2004, kwestionując ustalenie przez Komisję właściwej stopy procentowej, oraz twierdziły, że naruszyła ona cel art. 9 i 11 tegoż rozporządzenia, polegający na przywróceniu sytuacji istniejącej przed przyznaniem bezprawnej pomocy, żądając zapłaty odsetek od zwrotu odsetek oraz stosując stopę referencyjną niemającą żadnego związku z rzeczywistą sytuacją istniejącą na polskim rynku w okresie od 1997 do 2004 r.

51 W odniesieniu do powyższej kwestii wnoszące odwołanie podniosły, że w prawie polskim odsetki są obliczane jedynie od kapitału zaległości podatkowych, a ustawy podatkowe nie przewidują kapitalizacji odsetek należnych od tych zaległości. Co więcej, twierdziły one, że w okresie od 1997 do 2004 r. przedsiębiorstwa bardzo rzadko otrzymywały kapitał zewnętrzny długoterminowy z wykorzystaniem obligacji i pożyczek bankowych wyrażonych w złotych polskich. Chcąc zastosować stopę oprocentowania

obligacji polskiego Skarbu Państwa, Komisja nie użyła stopy, która odzwierciedlałaby prawidłowo korzyść przysporzoną HCz, co doprowadziło do przeszacowania tej korzyści. Zdaniem wnoszących odwołanie zwrot odsetek postawił zatem przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy w sytuacji mniej korzystnej w stosunku do statu quo ante.

52 W odniesieniu do spornej decyzji Sąd stwierdził w pkt 157 zaskarżonego wyroku, że odsetki są naliczane zgodnie z przepisami określonymi w rozdziale V rozporządzenia nr 794/2004 i z uwagi na to, że stopa oprocentowania nie jest określona ani w sentencji, ani w motywach wspomnianej decyzji, zarzut wnoszących odwołanie jest bezprzedmiotowy.

53 Odnośnie do metody obliczania odsetek Sąd orzekł, że stwierdzenia zawarte w spornej decyzji w tym względzie mają charakter w pełni deklaratoryjny, ponieważ metoda obliczania odsetek wynika z samego rozporządzenia nr 794/2004. Tymczasem wnoszące odwołanie nie podniosły zarzutu niezgodności z prawem w odniesieniu do tego rozporządzenia (zob. pkt 159 zaskarżonego wyroku).

54 W odniesieniu do pisma z dnia 7 czerwca 2006 r., w którym Komisja określiła stopę oprocentowania, którą należy stosować do odzyskania spornej pomocy, Sąd przypomniał, że art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004 przewiduje, że ustalenie stopy procentowej mającej zastosowanie do odzyskania pomocy wymaga „ścisłej współpracy" z danym państwem członkowskim.

55 Otóż z korespondencji pomiędzy Komisją a władzami polskimi wynika, że ustalenie stopy procentowej zostało dokonane w „ścisłej współpracy" z Rzecząpospolitą Polską, która rzeczywiście zaproponowała stopy oprocentowania odpowiednio pięcioletnich lub dziesięcioletnich obligacji Skarbu Państwa oraz zażądała, aby stopy te

były corocznie uaktualniane i aby odsetki nie były obliczane według metody składanej (pkt 163 zaskarżonego wyroku).

56 Komisja, przyjąwszy w zasadniczej części te propozycje, uznała, że w całym okresie od 1997 do 2004 r. należy zastosować tylko stopę oprocentowania obligacji pięcioletnich. Komisja dysponowała pewnym zakresem uznania w tym względzie (pkt 164 zaskarżonego wyroku).

57 W odniesieniu do metody stosowania odsetek, a w szczególności obliczania odsetek według metody składanej, Sąd stwierdził w pkt 165 zaskarżonego wyroku, że art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 794/2004 wyraźnie wyjaśnia, że stopa procentowa jest stosowana według metody składanej do dnia zwrotu pomocy i że odsetki narosłe w jednym roku podlegają oprocentowaniu w każdym następnym roku. Poza tym art. 13 rozporządzenia nr 794/2004 przewiduje, że art. 9 i 11 stosuje się w związku z każdą decyzją o zwrocie pomocy notyfikowaną po dniu wejścia w życie tego rozporządzenia. Ponieważ rozporządzenie nr 794/2004 miało zastosowanie w momencie wydania spornej decyzji, Komisja była zobowiązana do zażądania, aby odsetki zostały obliczone według metody składanej.

58 Sąd oddalił zatem wszystkie zarzuty oparte na naruszeniu rozporządzenia nr 794/2004.

59 Uznawszy za bezzasadne wszystkie zarzuty podniesione przez wnoszące odwołanie na poparcie ich skargi, Sąd oddalił skargę w całości.

Żądania stron przed Trybunałem

60 Wnoszące odwołanie zwracają się do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— uwzględnienie w całości, ewentualnie w części, żądań przedstawionych przed Sądem w sprawach połączonych T-273/06 i T-297/06;

— obciążenie Komisji całością kosztów postępowania;

— na wypadek gdyby Trybunał postanowił umorzyć postępowanie – obciążenie Komisji kosztami na podstawie art. 69 § 6 i art. 72 lit. a) regulaminu postępowania przed Trybunałem.

61 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołania i o obciążenie wnoszących odwołania kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

62 Wnoszące odwołanie przytaczają na poparcie odwołania trzy zarzuty oparte na naruszeniu, odpowiednio, protokołu nr 8, zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i rozporządzenia nr 659/1999, a w szczególności jego art. 14 ust. 2, oraz rozporządzenia nr 794/2004.

63 Komisja kwestionuje, po pierwsze, dopuszczalność całego odwołania, a po drugie, w szczególności dopuszczalność zarzutów pierwszego i trzeciego oraz zasadność trzech zarzutów przedstawionych przez wnoszące odwołanie

W przedmiocie dopuszczalności całego odwołania

Argumentacja stron

64 Tytułem wstępu Komisja podnosi niedopuszczalność odwołania z tego względu, że wnoszące odwołanie mylą – jeśli chodzi o formę odwołania – apelację i odwołanie, jako że pismo procesowe obejmujące odwołanie ogranicza się zasadniczo do powtórzenia tych argumentów odnoszących się do spornej decyzji, które zostały przedstawione w pierwszej instancji. Wnoszące odwołanie nie precyzują, które fragmenty rozumowania Sądu są w szczególności kwestionowane, ani naruszeń prawa, których miałby dopuścić się Sąd przy badaniu tych argumentów w pierwszej instancji.

65 W tym względzie Komisja twierdzi, że z art. 225 WE, art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 112 § 1 akapit pierwszy lit. c) regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, że odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części zaskarżonego wyroku oraz zawierać argumenty prawne, które w konkretny sposób uzasadniają to żądanie. Temu wymogowi nie czyni zadość odwołanie przedłożone przez wnoszące odwołanie, które to odwołanie, nie zawierając żadnej argumentacji mającej na celu konkretne wskazanie naruszenia prawa, jakiego miałby dopuścić się Sąd w zaskarżonym wyroku, ogranicza się do powtórzenia zarzutów i argumentów, które zostały już przedstawione przed Sądem. Zdaniem Komisji takie odwołanie stanowi bowiem w rzeczywistości żądanie mające na celu zwykłe zbadanie na nowo skargi przedłożonej Sądowi, co nie wchodzi w zakres kompetencji Trybunału.

Ocena Trybunału

66 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem z art. 225 WE, art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości i art. 112 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, że odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części wyroku, do którego uchylenia zmierza, oraz zawierać argumenty prawne, które w konkretny sposób uzasadniają to żądanie (zob. w szczególności wyroki: z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. s. I-5291, pkt 34; z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie C-248/99 P Francja przeciwko Monsanto i Komisji, Rec. s. I-1, pkt 68; z dnia 14 października 2010 r. w sprawie C-67/09 P Nuova Agricast i Cofra przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-9811, pkt 48).

67 W tym względzie wystarczy stwierdzić, że wprawdzie niektóre fragmenty argumentacji przedstawionej przez wnoszące odwołanie w ramach ich zarzutów nie są precyzyjne, jednak argumentacja ta, rozpatrywana w całości, jest wystarczająco jasna, by móc określić z wymaganą dokładnością zakwestionowane części zaskarżonego wyroku

oraz argumenty prawne podniesione na poparcie tej negatywnej oceny, w związku z czym pozwala ona Trybunałowi na dokonanie kontroli jego zgodności z prawem.

68 Wobec powyższego zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję – w zakresie, w jakim dotyczy całego odwołania – powinien zostać oddalony.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumentacja stron

69 W zarzucie pierwszym wnoszące odwołanie twierdzą, że Sąd naruszył protokół nr 8, uznając, że w pkt 6 dopuszcza on stosowanie jego przepisów z mocą wsteczną. Ich zdaniem z treści, celu ani z systematyki tego protokołu nie wynika wyraźnie, że należy mu przypisać moc wsteczną.

70 W tym względzie wnoszące odwołanie twierdzą, że w rzeczywistości celem protokołu nr 8 jest to, by przedsiębiorstwa wymienione w jego załączniku 1 mogły skorzystać z pomocy państwa, w pewnych granicach, między momentem jego podpisania w dniu 16 kwietnia 2003 r. a końcem roku 2003. Jedynym elementem mocy wstecznej, jaki można znaleźć we wspomnianym protokole, jest odniesienie do okresu 1997–2003, które dotyczy albo całkowitej kwoty pomocy państwa, jaka może być przyznana (pkt 6 protokołu nr 8), albo obniżki zdolności produkcyjnych netto, jakiej musi dokonać Rzeczpospolita Polska (pkt 7 protokołu nr 8). Oznacza to, że obliczenia przyszłej

pomocy, jaka zostanie przyznana przedsiębiorstwom będącym jej beneficjentami do końca roku 2003, należy dokonywać z uwzględnieniem wstecz kwot pomocy już przyznanej, a nie uznając z mocą wsteczną pomoc już udzieloną za bezprawną.

71 Wnoszące odwołanie powołują się w tym względzie na to, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału (wyroki: z dnia 25 stycznia 1979 r. w sprawie 98/78 Racke, Rec. s. 69; w sprawie 99/78 Weingut Decker, Rec. s. 101; z dnia 19 maja 1982 r. w sprawie 84/81 Staple Dairy Products, Rec. s. 1763, a także z dnia 24 września 2002 r. w sprawach połączonych C-74/00 P i C-75/00 P Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. s. I-7869) zasada pewności sytuacji prawnych sprzeciwia się z reguły temu, by początek temporalnego zakresu obowiązywania wspólnotowego aktu prawnego przypadał na chwilę poprzedzającą ogłoszenie tego aktu. Inaczej może być jedynie w wyjątkowych przypadkach, gdy wymaga tego cel, który ma zostać osiągnięty, i gdy odbywa się to z należytym poszanowaniem uzasadnionych oczekiwań zainteresowanych podmiotów. Oznacza to, że w braku odmiennej wskazówki domniemywa się, że akt prawa wspólnotowego nie ma skutku wstecznego.

72 Zdaniem wnoszących odwołanie w niniejszym przypadku nie ulega wątpliwości, że Rada Stowarzyszenia UE–Polska wydała w dniu 23 października 2002 r. decyzję przedłużającą o osiem kolejnych lat, licząc od dnia 1 stycznia 1997 r., okres wyłączenia przewidziany w protokole nr 2. Decyzja ta uzależniała przedłużenie od dwóch warunków. Z jednej strony Rzeczpospolita Polska miała przedstawić Komisji program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa, zaś z drugiej strony Komisja miała dokonać ich ostatecznej oceny (art. 2 i 3 decyzji Rady Stowarzyszenia). Artykuł 3 tej decyzji przewidywał ponadto, że Komisja w imieniu Wspólnoty, zaś polski Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej będą monitorować w regularnych odstępach czasu wykonanie planów przedsiębiorstwa.

73 Komisja doszła do wniosku, że program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa przedstawione przez Rzeczpospolitą Polską spełniały wymogi zawarte w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2 i warunki ustalone w protokole nr 8 i w konsekwencji, w drodze swej propozycji, zatwierdziła swoją ostateczną ocenę i przestrzeganie zobowiązania zaciągniętego przez Rzeczpospolitą Polską w protokole nr 8. Decyzja Rady 2003/588 została ostatecznie wydana w tym sensie. Według wnoszących odwołanie w spornej

decyzji Komisja zmieniła kompletnie zdanie w przedmiocie pomocy państwa przyznanej między 1997 a 2002 r. pod rządami systemu wyłączenia, który został przedłużony na mocy decyzji Rady 2003/588 wydanej po podpisaniu protokołu nr 8 i zawierającej odesłanie do tego protokołu.

74 Ponadto wnoszące odwołanie utrzymują, iż pkt 6 protokołu nr 8 przewidywał jedynie przyszłą pomoc na restrukturyzację, która może być wypłacana przedsiębiorstwom będącym jej beneficjentami, i nie zawiera żadnej wyraźnej wzmianki o ewentualnym skutku wstecznym. Z treści, celu bądź z systematyki tego protokołu nie wynika jednoznacznie, że należy mu przypisać moc wsteczną.

75 Co więcej, wnoszące odwołanie twierdzą, iż bezsprzeczne jest, że władze polskie przewidziały włączenie HCz do listy przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy wymienionych w załączniku 1 do protokołu nr 8 mogących skorzystać z pomocy państwa w ramach programu restrukturyzacji polskiego hutnictwa. Zrezygnowały one z tego w ostatniej chwili, gdyż HCz znalazła się w upadłości i w tej sytuacji jej przetrwanie było postrzegane jako mało prawdopodobne nawet w przypadku przyznania jej nowej pomocy. Przetrwanie HCz w momencie, w którym treść protokołu nr 8 została ustalona, stanowiło zatem – ich zdaniem – jedyny punkt odróżniający ją od ośmiu przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy.

76 Tymczasem od kwietnia 2003 r. władze polskie zamierzały przeprowadzić restrukturyzację HCz w inny sposób niż w drodze postępowania upadłościowego. Wnoszące odwołanie twierdzą, że Komisja nie uwzględniła tego w spornej decyzji, mimo że te okoliczności faktyczne były jej znane, a zatem potraktowała w sposób znacząco odmienny dwie kategorie osób, których sytuacje prawne i faktyczne nie różniły się istotnie – z jednej strony przedsiębiorstwa wymienione w załączniku 1 do protokołu nr 8, a z drugiej strony podmiot gospodarczy będący następcą HCz. To zróżnicowane

potraktowanie dwóch zasadniczo takich samych sytuacji stanowi zatem w ich opinii dodatkowe naruszenie protokołu nr 8.

77 W takich okolicznościach wykładnia protokołu nr 8 dokonana przez Komisję w spornej decyzji stanowi – zdaniem wnoszących odwołanie – oczywiste naruszenie aktu wspólnotowego. Sąd, nie karając tego naruszenia, naruszył ze swej strony prawo wspólnotowe.

78 Komisja twierdzi najpierw, że zarzut pierwszy jest częściowo niedopuszczalny z dwóch powodów. Z jednej strony wnoszące odwołanie powołały się na propozycję Komisji i decyzję Rady 2003/588 w kontekście tegoż zarzutu, podczas gdy powyższa kwestia została zbadana przez Sąd w ramach zarzutu opartego na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań. Wobec tego wnoszące odwołanie podnoszą po raz pierwszy przed Trybunałem zarzut i argumenty, których nie wysunęły przed Sądem, tak że ta część zarzutu powinna zostać uznana za niedopuszczalną.

79 Z drugiej strony, jeśli chodzi o argument dotyczący różnego potraktowania dwóch zasadniczo takich samych sytuacji i powodujący w konsekwencji naruszenie protokołu nr 8, zarzut ten jest nowy w tym znaczeniu, że nie został on przytoczony przez wnoszącą odwołanie w sprawie T-297/06 w ramach zarzutu opartego na podnoszonym naruszeniu protokołu nr 8. Jedynie wnoszące odwołanie w sprawie T-273/06 powołały się na rzekome naruszenie zasady równego traktowania przy stosowaniu protokołu nr 8. W związku z tym ta część zarzutu pierwszego powinna również zostać uznana za niedopuszczalną.

80 W odniesieniu do istoty sprawy Komisja twierdzi następnie, że podziela interpretację dokonaną przez Sąd, zgodnie z którą celem protokołu nr 8 jest ustanowienie całościowego systemu odnoszącego się do kontrolowania pomocy przeznaczonej na restrukturyzację polskiego hutnictwa. Jej zdaniem samo brzmienie pkt 6 wspomnianego

protokołu wskazuje na skutek wsteczny, jako że całość rozpatrywanego okresu, to jest lata 1997–2003, mieści się przed datą przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii.

81 Ponadto Komisja kwestionuje argument wnoszących odwołanie, jakoby odwołanie do wspomnianego okresu oznaczało w rzeczywistości, że kontrola pomocy przyznanej przed przystąpieniem będzie się ograniczać do pomocy udzielonej między wrześniem a grudniem 2003 r. Komisja stoi zatem na stanowisku, że w ramach rozumowania przedstawionego w pkt 93–97 zaskarżonego wyroku Sąd prawidłowo uwzględnił treść, cel i systematykę protokołu nr 8 i słusznie posłużył się tymi elementami do poparcia swojego wniosku co do skutku wstecznego.

82 Wreszcie Komisja uważa, że argumenty przedstawione przez wnoszące odwołanie są w każdym wypadku bezzasadne, jako że argumenty te zdają się kwestionować w rzeczywistości wykluczenie HCz z listy przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy wymienionych w załączniku 1 do protokołu nr 8, a nie jakiekolwiek naruszenie wspomnianego protokołu. Tymczasem oczywiste jest, że ramy skargi o stwierdzenie nieważności, którą miał rozpoznać Sąd, ograniczały się do kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji i nie umożliwiały podważenia zgodności z prawem przepisów prawa pierwotnego, takich jak postanowienia protokołu nr 8.

Ocena Trybunału

– W przedmiocie dopuszczalności

83 W odniesieniu do zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję, który opiera się na nowym charakterze wysuniętego zarzutu, należy stwierdzić, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że umożliwienie stronie przedstawienia po raz pierwszy

przed Trybunałem zarzutu, którego nie przedstawiła ona przed Sądem, byłoby równoznaczne z umożliwieniem jej wniesienia do Trybunału – a jego kompetencje w postępowaniu odwoławczym są ograniczone – sprawy o szerszym zakresie niż sprawa rozpoznawana uprzednio przez Sąd. W postępowaniu odwoławczym kompetencje Trybunału są zatem ograniczone do oceny prawnego rozstrzygnięcia zarzutów, które były rozpatrywane w pierwszej instancji (zob. w szczególności wyroki: z dnia 11 listopada 2004 r. w sprawach połączonych C-186/02 P i C-188/02 P Ramondín i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10653, pkt 60; a także z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-68/05 P Koninklijke Coöperatie Cosun przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-10367, pkt 96).

84 W tym względzie należy jednak stwierdzić, że wbrew twierdzeniom Komisji wnoszące odwołanie nie podnoszą nowego zarzutu przed Trybunałem, lecz jedynie zwykły argument wpisujący się w ramy zarzutu opartego na naruszeniu protokołu nr 8 i już roztrząsanego przed Sądem. Odwołują się one bowiem do dokumentów przytoczonych przez Komisję w celu uzasadnienia naruszenia protokołu nr 8, lecz nie wysuwają żadnego nowego zastrzeżenia z prawnego punktu widzenia. Wobec tego zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję oparty na nowym charakterze zarzutu wysuniętego przez wnoszące odwołanie nie może zostać uwzględniony.

85 W odniesieniu do zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję i opartego na okoliczności, że argument dotyczący różnego potraktowania dwóch zasadniczo takich samych sytuacji przytoczony przez wnoszącą odwołanie w sprawie T-297/06 jest nowy w tym znaczeniu, że w pierwszej instancji nie został on przytoczony przez nią, lecz jedynie przez wnoszące odwołanie w sprawie T-273/06, wystarczy stwierdzić, że z uwagi na to, iż strona musi móc zakwestionować wszystkie motywy niekorzystnego dla niej wyroku, w przypadku gdy Sąd połączył dwie sprawy i wydał jeden wyrok, który odpowiada na wszystkie zarzuty przedstawione przez strony postępowania przed Sądem, każda z nich może krytykować również wywody odnoszące się do zarzutów, które zostały podniesione przed Sądem tylko przez skarżącą w drugiej sprawie połączonej (zob. wyrok z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie C-176/06 P Stadtwerke Schwäbisch Hall i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-170, pkt 17; a także analogicznie wyrok z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie C-348/06 P Komisja przeciwko Girardot, Zb.Orz. s. I-833, pkt 50).

86 Wobec powyższego zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję i oparty na nowym charakterze zarzutu wysuniętego przez wnoszące odwołanie nie może zostać uwzględniony.

87 Z powyższych rozważań wynika, że pierwszy zarzut odwołania jest dopuszczalny.

— Co do istoty

88 Jeśli chodzi o zasadność powyższego zarzutu, należy zbadać, czy Sąd naruszył protokół nr 8, uznając w zaskarżonym wyroku, że kompetencja Komisji do kontrolowania przestrzegania reguł wspólnotowych w dziedzinie pomocy państwa w okresie poprzedzającym przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii opiera się na tym protokole i odnosi się do pomocy przyznanej w całym okresie przewidzianym w pkt 6 tegoż protokołu, to jest od 1997 do 2003 r., a nie – jak twierdzą wnoszące odwołanie – wyłącznie między momentem jego publikacji w dniu 23 września 2003 r. a dniem 31 grudnia 2003 r., ponieważ podważają one skutek wsteczny protokołu nr 8.

89 Należy przypomnieć w tym względzie, że Sąd doszedł do powyższego wniosku po zbadaniu w pkt 89–97 zaskarżonego wyroku zakresu protokołu nr 8.

90 W ramach wspomnianej analizy Sąd podkreślił najpierw w pkt 90 zaskarżonego wyroku, że jeśli chodzi o możliwość zastosowania ratione temporis wspólnotowych reguł w dziedzinie pomocy państwa, bezsporne jest, że co do zasady art. 87 WE i 88 WE nie mają zastosowania do pomocy przyznanej przed przystąpieniem, która nie jest już stosowana po przystąpieniu.

91 Następnie w pkt 91 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że system przewidziany w protokole nr 8 pod wieloma względami różni się od ogólnego systemu przewidzianego w traktacie i w załączniku IV do aktu o przystąpieniu. Sąd przyjął w tym względzie, że zgodnie z pkt 1 protokołu nr 8 niektóre środki pomocowe przyznane przez Rzeczpospolitą Polską na restrukturyzację poszczególnych sektorów polskiego hutnictwa, które normalnie nie byłyby dopuszczalne na mocy art. 87 WE i 88 WE, należy postrzegać jako zgodne ze wspólnym rynkiem. Poza tym Sąd zwrócił uwagę na to, że mechanizm przejściowy zawarty w załączniku IV do aktu o przystąpieniu dotyczy jedynie pomocy państwa przyznanej przed przystąpieniem, która nadal jest stosowana po dacie przystąpienia.

92 Sąd przypomniał także w pkt 93 i 94 zaskarżonego wyroku, że protokół nr 8 odwołuje się do pomocy przyznanej w okresie od 1997 do 2003 r., a zatem w okresie przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii. Protokół ten zatwierdza ograniczoną kwotę pomocy na restrukturyzację (3 387 070 000 PLN) przyznaną we wspomnianym okresie określonym przedsiębiorstwom wymienionym w załączniku 1 do tegoż protokołu i przewiduje, że Rzeczpospolita Polska nie może przyznać żadnej innej pomocy na restrukturyzację polskiego hutnictwa. Z tego wynika, zdaniem Sądu, że zastosowanie z mocą wsteczną protokołu nr 8 jest potwierdzone w jego pkt 6, który dotyczy okresu od 1997 do 2003 r.

93 Wreszcie Sąd oddalił w pkt 95 zaskarżonego wyroku argument wnoszących odwołanie, jakoby z uwagi na to, że w momencie publikacji protokołu nr 8 we wrześniu 2003 r. wspomniany okres niemalże upłynął, zawarte w protokole nr 8 odwołanie do okresu od 1997 do 2003 r. miało jedynie takie znaczenie, że obliczenie przyszłej pomocy powinno nastąpić z uwzględnieniem wstecz kwot już przyznanej pomocy, ale nie z uznaniem z mocą wsteczną pomocy już udzielonej za bezprawną.

94 Ponadto Sąd podkreślił, że celem protokołu nr 8 jest, wręcz przeciwnie, ustanowienie całościowego systemu odnoszącego się do zatwierdzania pomocy na restrukturyzację polskiego hutnictwa, a nie tylko uniknięcie łączenia pomocy przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy (zob. pkt 96 zaskarżonego wyroku).

95 W świetle powyższych rozważań Sąd wykluczył w pkt 97 i 104 zaskarżonego wyroku jakiekolwiek naruszenie protokołu nr 8, stwierdzając, że protokół ten stanowi w stosunku do załącznika IV do aktu o przystąpieniu i art. 87 WE i 88 WE lex specialis, które rozszerza kontrolę pomocy państwa przeprowadzaną przez Komisję na mocy traktatu na pomoc przyznaną na restrukturyzację polskiego hutnictwa w okresie od 1997 do 2003 r., i tym samym oddalił omawiany zarzut.

96 Wbrew temu, co twierdzą wnoszące odwołanie, Sąd nie naruszył wspomnianego protokołu, dochodząc do takiego wniosku.

97 Należy bowiem stwierdzić, że Sąd słusznie uznał w pkt 93 i 94 zaskarżonego wyroku, że sam protokół nr 8 przewiduje w pkt 6, że ma zastosowanie do okresu obejmującego lata 1997–2003, to jest okresu poprzedzającego datę przystąpienia.

98 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że w celu zapewnienia poszanowania zasady pewności prawa i zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań materialnoprawne przepisy wspólnotowe należy interpretować jako dotyczące sytuacji zaistniałych przed ich wejściem w życie jedynie w wypadku, gdy z ich treści, celu lub systematyki jasno wynika, że należy im przypisać taki skutek (zob. w szczególności wyroki: z dnia 10 lutego 1982 r. w sprawie 21/81 Bout, Rec. s. 381, pkt 13; z dnia 15 lipca 1993 r. w sprawie C-34/92 GruSa Fleisch, Rec. s. I-4147, pkt 22; z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie

C-162/00 Pokrzeptowicz-Meyer, Rec. s. I-1049, pkt 49; z dnia 12 listopada 2009 r. w sprawie C-441/08 Elektrownia Pątnów II, Zb.Orz. s. I-10799, pkt 33).

99 Tymczasem zważywszy na to, że protokół nr 8 wszedł w życie w dniu 1 maja 2004 r. – odmiennie od stanu faktycznego i prawnego w sprawach przytoczonych na poparcie argumentu przedstawionego przez wnoszące odwołanie – należy stwierdzić, że z treści protokołu nr 8 jasno wynika, że przewiduje on skutek wsteczny, odnosząc się wyraźnie do okresu, który upłynął w całości w momencie jego wejścia w życie.

100 Wbrew temu, co twierdzą wnoszące odwołanie, w odniesieniu do celu i systematyki protokołu nr 8 należy stwierdzić, że z uwagi na to, iż art. 87 WE i 88 WE nie mają zastosowania do pomocy przyznanej przed przystąpieniem, która nie jest już stosowana po przystąpieniu i aby realizować cel polegający na zasadniczym zakazie pomocy państwa z wyjątkiem wyraźnie przewidzianych odstępstw, który to cel został już zdefiniowany w protokole nr 2, ustanowienie systemu upoważniającego Komisję do przeprowadzania kontroli pomocy państwa na podstawie traktatu w odniesieniu do wszelkiej pomocy przyznanej na restrukturyzację polskiego hutnictwa w latach 1997–2006 było logiczną konsekwencją materialnej ciągłości Układu europejskiego i traktatu w zakresie pomocy państwa, a ponadto dawało wyraz celowi, by stosować jeden system kontroli przed przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do Unii i po tym przystąpieniu.

101 Celem protokołu nr 8 było zatem – jak słusznie stwierdził Sąd – ustanowienie całościowego systemu odnoszącego się do zatwierdzania pomocy na restrukturyzację polskiego hutnictwa, a nie tylko uniknięcie łączenia pomocy przez przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy.

102 W konsekwencji Sąd słusznie oddalił argument wnoszących odwołanie, zgodnie z którym protokół nr 8 powinien być interpretowany w ten sposób, że dotyczy on jedynie okresu mieszczącego się między datą jego publikacji, to jest wrześniem 2003 r., a końcem roku 2003 i że obliczenia przyszłej pomocy, jaka zostanie przyznana przedsiębiorstwom będącym jej beneficjentami do końca roku 2003, należy dokonywać z uwzględnieniem wstecz kwot pomocy już przyznanej, a nie uznając z mocą wsteczną pomoc już udzieloną za bezprawną.

103 Z powyższego wynika zatem, że Sąd słusznie stwierdził, że protokół nr 8 stanowi lex specialis, które rozszerzyło kompetencję Komisji do kontrolowania pomocy przyznanej na restrukturyzację polskiego hutnictwa w okresie od 1997 do 2003 r.

104 W odniesieniu do argumentu wnoszących odwołanie, zgodnie z którym zarówno z propozycji Komisji, jak i z decyzji Rady 2003/588 wynika, że zdaniem tych instytucji zobowiązania zaciągnięte w protokole nr 8 były przestrzegane, wystarczy stwierdzić, że akt prawa wtórnego Unii, nawet jeżeli został on wydany później, nie może odbiegać od aktu prawa pierwotnego lub go zmieniać.

105 Wreszcie w odniesieniu do argumentu wnoszących odwołanie dotyczącego różnego potraktowania w zakresie, w jakim twierdzą one, że HCz powinna była zostać wpisana na listę przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy wymienionych w załączniku 1 do protokołu nr 8, wystarczy stwierdzić, że wnoszące odwołanie, kwestionując w rzeczywistości wykluczenie HCz z tej listy, podważają protokół nr 8, który stanowi integralną część traktatu, a zatem ma status prawa pierwotnego. Jednakże w ramach postępowania odwoławczego Trybunał ogranicza się do kontroli zgodności z prawem wyroku wydanego przez Sąd, co nie pozwala na rozważanie zgodności z prawem przepisu prawa pierwotnego.

106 W świetle powyższych rozważań Sąd był uprawniony do uznania, że nie doszło do naruszenia protokołu nr 8, w związku z czym zarzut pierwszy należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumentacja stron

107 W tym zarzucie wnoszące odwołanie podnoszą, że procedury przewidziane w protokole nr 2, w drodze których zarówno Komisja, jak i Rada zostały powiadomione o spornej pomocy, spowodowały powstanie u nich uzasadnionych oczekiwań.

108 W tym względzie wnoszące odwołanie przypominają, że bezsporne jest, iż Komisja dowiedziała się o tym, że HCz otrzymała pomoc państwa, gdy oceniała kolejne wersje polskiego programu restrukturyzacji. Propozycja Komisji została opublikowana w dniu 26 maja 2003 r. Nawet przyznając, że uzasadnienie tej propozycji nie może prowadzić do powstania u wnoszących odwołanie uzasadnionych oczekiwań, podkreślają one, że Komisja była jednak poinformowana o spornej pomocy.

109 Ponadto wnoszące odwołanie twierdzą, że z uwagi na to, że decyzja Rady 2003/588 została wydana na podstawie propozycji Komisji i że w decyzji tej stwierdzono, że rozpatrywana pomoc spełnia warunki wyłączenia przewidziane w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2, oraz w braku formalnych procedur wskazanych w art. 88 WE, które nie

miały zastosowania do Rzeczypospolitej Polskiej w tamtym czasie, procedura zastosowana przez Komisję i Radę w niniejszym przypadku czyni zadość wymogom ustanowionym w orzecznictwie w zakresie ochrony uzasadnionych oczekiwań.

110 Wnoszące odwołanie, powołując się w tym względzie na wyroki Sądu z dnia 27 marca 1990 r. w sprawie T-123/89 Chomel przeciwko Komisji, Rec. s. II-131, i z dnia 31 marca 1998 r. w sprawie T-129/96 Preussag Stahl przeciwko Komisji, Rec. s. II-609, podkreślają, że ochrona uzasadnionych oczekiwań rozciąga się na każdą jednostkę znajdującą się w sytuacji, z której wynika, że administracja wspólnotowa wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje.

111 Co więcej, wnoszące odwołanie przypominają, że prawo do żądania ochrony uzasadnionych oczekiwań wymaga spełnienia trzech przesłanek, to jest udzielenia przez administrację wspólnotową zainteresowanej osobie dokładnych zapewnień, które mogą spowodować powstanie po stronie ich adresata uzasadnionych oczekiwań i które są zgodne z obowiązującymi normami.

112 Sąd uściślił, że dokładne zapewnienia stanowią – bez względu na formę, w jakiej zostały one udzielone – dokładne, bezwarunkowe i spójne informacje pochodzące z uprawnionych i wiarygodnych źródeł (wyroki: z dnia 6 lipca 1999 r. w sprawie T-203/97 Forvass przeciwko Komisji, RecFP s. I-A 129, II-705, pkt 70, 71; a także z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie T-273/01 Innova Privat-Akademie przeciwko Komisji, Rec. s. II-1093, pkt 26, 28, 29, 32).

113 Stosując powyższe orzecznictwo do propozycji Komisji, wnoszące odwołanie dochodzą do wniosku, że w pkt 6 uzasadnienia propozycji instytucja ta udzieliła im dokładnych zapewnień, że te zapewnienia mogły spowodować powstanie po ich stronie uzasadnionych oczekiwań i że były one zgodne z obowiązującymi normami. Trzy przesłanki wymagane do tego, by wnoszące odwołanie mogły powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do tego, że otrzymana pomoc nie jest bezprawna ani nie podlega zwrotowi, są zatem – w ich przekonaniu – spełnione. Co więcej, zdaniem

wnoszących odwołanie jedyny artykuł decyzji Rady 2003/588 mógł spowodować powstanie u nich pewności, że program restrukturyzacji jest zgodny z Układem europejskiego, a tym samym że pomoc objęta tym programem jest zgodna z prawem.

114 Komisja, odwołując się do ww. wyroku w sprawie Alcan Deutschland, podkreśla, że jej propozycja, tak jak decyzja Rady 2003/588, przyjmuje za punkt wyjścia program restrukturyzacji i plany przedsiębiorstwa przedstawione przez Rzeczpospolitą Polską. Była tam przewidziana likwidacja HCz i wspomniana dokumentacja nie zawierała dla niej żadnego planu przedsiębiorstwa. W związku z tym ani Komisja, ani Rada nie mogły udzielić dokładnych zapewnień odnoszących się konkretnie do pomocy wypłaconej HCz, ponieważ wspomniane powyżej akty tych instytucji nie odnosiły się do tego przedsiębiorstwa.

115 Ponadto Komisja twierdzi, że wnoszące odwołanie nie kwestionują ustaleń dokonanych przez Sąd w pkt 138 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którymi plan przedsiębiorstwa dotyczący HCz nie został przedłożony Komisji, i że w związku z tym zatwierdzenie zawarte w decyzji Rady 2003/588 nie może dotyczyć tego planu. Tymczasem Sąd oparł się na tym ustaleniu. Chodzi tu o ustalenie faktyczne, którego wnoszące odwołanie nie kwestionują i którego nie mogą one zresztą kwestionować w ramach odwołania.

116 Wobec powyższego zdaniem Komisji zarzut oparty na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań powinien zostać oddalony. Ani sentencja propozycji Komisji, ani sentencja decyzji Rady 2003/588, ani też motyw trzynasty uzasadnienia propozycji Komisji nie mogą stanowić podstawy jakichkolwiek uzasadnionych oczekiwań co do zgodności z protokołem nr 8 planów przedsiębiorstwa, które nie zostały przedstawione Komisji i których powyższe akty nie mogą w konsekwencji dotyczyć.

117 Wreszcie Komisja przypomina, że Sąd orzekł w pkt 139 zaskarżonego wyroku, iż z uwagi na to, że w decyzji Rady 2003/588 nie zostały powtórzone rozważania poczynione przez Komisję w jej propozycji, zgodnie z którymi przedłużenie obowiązywania odstępstwa przewidzianego w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2 miałoby skutek w postaci zalegalizowania z mocą wsteczną wszelkich środków pomocowych, które od momentu wejścia w życie Układu europejskiego zostały przyznane niezgodnie z prawem, należy stwierdzić, że stwierdzenie to nie znalazło się w akcie przyjętym ostatecznie przez Radę. Wobec tego zwykła propozycja Komisji nie może prowadzić do powstania uzasadnionych oczekiwań u wnoszących odwołanie.

118 Ponadto Komisja podkreśla, że kwestia ta jest w każdym wypadku czysto akademicka, gdyż wnoszące odwołanie nie podnoszą krytyki wobec pkt 139 zaskarżonego wyroku.

Ocena Trybunału

119 W zarzucie drugim wnoszące odwołanie twierdzą zasadniczo, że Sąd naruszył zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, gdyż nie stwierdził, że zarówno Komisja, jak i Rada zostały powiadomione o spornej pomocy w ramach procedur przewidzianych w protokole nr 2, co doprowadziło do powstania uzasadnionych oczekiwań u wnoszących odwołanie. Co więcej, uzasadnienie propozycji Komisji dotyczące decyzji Rady 2003/588 i jedyny artykuł tej decyzji mogły spowodować powstanie po stronie wnoszących odwołanie uzasadnionych oczekiwań, że rozpatrywana pomoc została zalegalizowana i że program restrukturyzacji jest zgodny z prawem.

120 W tym względzie należy zauważyć, że Sąd doszedł do swego wniosku po tym, jak prześledził w pkt 135–139 zaskarżonego wyroku genezę różnych aktów dotyczących bezpośrednio lub pośrednio spornej pomocy. Sąd stwierdził następnie, że po pierwsze, plan przedsiębiorstwa dotyczący HCz nie został przedłożony Komisji, a zatem

decyzja Rady 2003/588 go nie dotyczy, oraz że po drugie, ta decyzja – w przeciwieństwie do uzasadnienia propozycji Komisji – nie stanowi, że przedłużenie obowiązywania odstępstwa przewidzianego w art. 8 ust. 4 protokołu nr 2 ma skutek w postaci zalegalizowania z mocą wsteczną wszelkiej pomocy, która została przyznana niezgodnie z prawem od momentu wejścia w życie Układu europejskiego.

121 W tym względzie należy w pierwszej kolejności podkreślić, że argument wnoszących odwołanie, zgodnie z którym Komisja została poinformowana o istnieniu spornej pomocy, jest pozbawiony wszelkiego znaczenia dla sprawy. Zważywszy, że plan przedsiębiorstwa dotyczący HCz nie został przedłożony Komisji w ramach procedur przewidzianych wyraźnie w tym celu, to jest programu restrukturyzacji polskiego hutnictwa, które to stwierdzenie Sądu nie było zresztą kwestionowane przez wnoszące odwołanie, oraz z uwagi na to, że likwidacja HCz była wyraźnie przewidziana we wspomnianym programie, decyzja Rady 2003/588 nie mogła odnosić się zgodnie z prawem do HCz.

122 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań zalicza się do podstawowych zasad Unii (zob. w szczególności wyrok z dnia 5 maja 1981 r. w sprawie 112/80 Dürbeck, Rec. s. 1095, pkt 48).

123 Z orzecznictwa wynika również, że prawo do powoływania się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań przysługuje każdej jednostce znajdującej się w sytuacji, z której wynika, że administracja wspólnotowa, udzielając jej dokładnych zapewnień, wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje (wyroki: z dnia 16 grudnia 1987 r. w sprawie 111/86 Delauche przeciwko Komisji, Rec. s. 5345, pkt 24; z dnia 25 maja 2000 r. w sprawie C-82/98 P Kögler przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec. s. I-3855, pkt 33; z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawach połączonych C-182/03 i C-217/03 Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5479, pkt 147). Udzielone zapewnienia muszą być ponadto zgodne z obowiązującymi normami (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 czerwca 1985 r. w sprawie 228/84 Pauvert przeciwko Trybunałowi

Obrachunkowemu, Rec. s. 1969, pkt 14, 15; a także z dnia 6 lutego 1986 r. w sprawie 162/84 Vlachou przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. s. 481, pkt 6).

124 W odniesieniu do przesłanki udzielenia dokładnych zapewnień – wbrew temu, co twierdzą wnoszące odwołanie – wystarczy stwierdzić, że propozycja decyzji Komisji przedłożona Radzie nie może stanowić podstawy jakichkolwiek uzasadnionych oczekiwań co do zgodności spornej pomocy z przepisami prawa Unii.

125 Decyzja Rady 2003/588, w której nie została powtórzona treść uzasadnienia propozycji Komisji, nie może bowiem prowadzić do powstania uzasadnionych oczekiwań co do zgodności z prawem pomocy przyznanej spółce, której plan przedsiębiorstwa nie został przedłożony Komisji i do której nie mogła się zatem odnosić wspomniana decyzja. Mając na uwadze rezygnację z powtórzenia treści uzasadnienia, o którym mowa, wnoszące odwołanie powinny były uświadomić sobie zmianę stanowiska prawodawcy Unii wobec takiego zalegalizowania pomocy.

126 Z powyższego wynika, że w niniejszej sprawie przesłanka udzielenia dokładnych zapewnień wymagana do tego, aby uznać istnienie naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, nie została spełniona. W związku z tym nie ma potrzeby badania pozostałych przesłanek, które są kumulatywne.

127 W konsekwencji Sąd nie naruszył prawa, uznając, że sporna decyzja nie naruszyła uzasadnionych oczekiwań wnoszących odwołanie.

128 Mając na uwadze całość powyższych rozważań, należy oddalić zarzut drugi.

W przedmiocie zarzutu trzeciego

Argumentacja stron

129 W tym zarzucie wnoszące odwołanie kwestionują zaaprobowanie przez Sąd stopy procentowej mającej zastosowanie w momencie odzyskania pomocy.

130 Wnoszące odwołanie twierdzą, iż Sąd poprzestał na stwierdzeniu, że Komisja przestrzegała procedury ustanowionej w art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004. Tymczasem Sąd powinien był zbadać, czy Komisja ustaliła „właściwą" stopę zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999, gdyż stwierdzenie, że stopa procentowa została ustalona we współpracy z zainteresowanym państwem członkowskim, nie wyczerpuje oceny właściwości tej stopy.

131 Wnoszące odwołanie uważają, że właściwy charakter jest pojęciem materialnym, niezależnym od procedury, zgodnie z którą musi postępować Komisja w wyjątkowych przypadkach, gdy ustala ona stopę procentową w ścisłej współpracy z państwem członkowskim. To autonomiczne pojęcie – które jest ściśle związane z faktem, że Komisja dysponuje pewnym polem działania i że ostatecznie to ona ustala określoną stopę – wymaga dokonania wykładni, czego Sąd nie uczynił.

132 Wnoszące odwołanie przypominają, że przy dokonywaniu wykładni wspomnianego pojęcia należy uwzględnić wyrok Sądu z dnia 8 czerwca 1995 r. w sprawie T-459/93 Siemens przeciwko Komisji, Rec. s. II-1675, który przewiduje, że odzyskanie pomocy ma na celu przywrócenie sytuacji, jaka istniała przed przyznaniem bezprawnej pomocy. W celu zapewnienia równego traktowania, należy – ich zdaniem – zmierzyć

obiektywnie korzyść wynikającą z pomocy od momentu, w którym pomoc ta została oddana do dyspozycji przedsiębiorstwa będącego jej beneficjentem.

133 Jako że Komisja jest zobowiązana przywrócić sytuację, jaka istniała przed bezprawnym przyznaniem pomocy, wnoszące odwołanie utrzymują, że żądanie zapłaty odsetek może mieć jedynie na celu wyrównanie korzyści finansowych wynikających rzeczywiście z oddania do dyspozycji beneficjenta pomocy i musi być ono proporcjonalne do tych korzyści.

134 Zdaniem wnoszących odwołanie, nie respektując zasady przywrócenia istniejącej uprzednio sytuacji i stosując stopę referencyjną niemającą żadnego związku z rzeczywistą sytuacją panującą na polskim rynku w okresie od 1997 do 2004 r., Komisja, jak i Sąd, który uznał, że zakres art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999 wyczerpuje się w zakresie art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004 w tej kwestii, naruszyły te dwa przepisy wspólnotowe.

135 Według Komisji powyższy zarzut jest niedopuszczalny. Wnoszące odwołanie domagają się bowiem w postępowaniu odwoławczym zbadania zarzutu, który nie został przedłożony Sądowi. Zarzut trzeci, który jest oparty głównie na podnoszonym naruszeniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999, nie został przedłożony Sądowi, jako że jedynym zarzutem przytoczonym w pierwszej instancji w odniesieniu do stopy procentowej był zarzut wywiedziony z naruszenia rozporządzenia nr 794/2004. W związku z tym wnoszące odwołanie nie mogą zarzucać Sądowi, że w zaskarżonym wyroku dokonał nieprawidłowej wykładni pojęcia „właściwa stopa procentowa", ponieważ w podniesionych zarzutach nieważności Sąd nie był proszony o dokonanie wykładni tego pojęcia.

136 Posiłkowo Komisja podkreśla, że wnoszące odwołanie wychodzą z błędnego założenia, twierdząc, iż Sąd uznał, że zakres art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999 wyczerpuje się w zakresie art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004, to znaczy, że Sąd

orzekł, iż stopa procentowa określona przez Komisję jest właściwa z tego tylko powodu, że została ustalona „w ścisłej współpracy z państwem członkowskim".

137 Tymczasem Sąd – wbrew twierdzeniom wnoszących odwołanie – nie ograniczył się do stwierdzenia, że Komisja przestrzegała obowiązującej procedury ścisłej współpracy z państwem członkowskim, ale wypowiedział się w kwestii zasadności przyjętej stopy, przypominając o zakresie uznania przysługującym Komisji i badając powody, dla których instytucja ta odrzuciła pewne propozycje. Ponadto Sąd wyciągnął stąd wniosek, że „oczywisty błąd w ocenie" nie został stwierdzony i że obliczenie odsetek według metody składanej wynika obligatoryjnie z rozporządzenia nr 794/2004 (pkt 159–167 zaskarżonego wyroku).

138 Z uwagi na to, że odwołanie nie zawiera żadnego argumentu mogącego podważyć rozumowanie Sądu oraz żadnego zasadnego zarzutu wobec Sądu, Komisja jest zdania, że Sąd prawidłowo zbadał argumenty wnoszących odwołanie, nie przekraczając przy tym granic zarzutu nieważności, który został podniesiony w pierwszej instancji i w którym Sądowi nie została przedłożona kwestia „właściwego" charakteru stopy procentowej w świetle art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999.

Ocena Trybunału

— W przedmiocie dopuszczalności

139 W odniesieniu do zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Komisję w związku z tym, że zarzut trzeci, który opiera się głównie na rzekomym naruszeniu art. 14

ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999, nie został wysunięty w postępowaniu przed Sądem, należy przypomnieć, że z orzecznictwa przytoczonego w pkt 83 niniejszego wyroku wynika, że faktycznie zarzut przedstawiony po raz pierwszy w postępowaniu odwoławczym przed Trybunałem powinien co do zasady zostać odrzucony jako niedopuszczalny.

140 Należy zatem stwierdzić, że wnoszące odwołanie domagają się, by Trybunał zbadał zgodność z prawem stopy procentowej ustalonej przez Komisję pod względem właściwości tej stopy w świetle art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999. Niemniej jednak zarzut ten nie został przedłożony Sądowi, jako że jedynym zarzutem przytoczonym przed Sądem w odniesieniu do stopy procentowej był zarzut wywiedziony z naruszenia rozporządzenia nr 794/2004. Wobec tego należy uwzględnić podniesiony przez Komisję zarzut niedopuszczalności, który opiera się na nowym charakterze zarzutu wysuniętego przez wnoszące odwołanie.

141 Z powyższego wynika, że zarzut trzeci w części, w której opiera się na rzekomym naruszeniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999, należy uznać za niedopuszczalny. Natomiast w części odnoszącej się do rozporządzenia nr 794/2004 zarzut trzeci jest dopuszczalny.

— Co do istoty

142 W odniesieniu do zasadności omawianego zarzutu wystarczy stwierdzić, że z uwagi na to, że zarzut trzeci jest niedopuszczalny w części, w której opiera się na podnoszonym naruszeniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999, w swej części opartej na podnoszonym naruszeniu art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004 w związku

z ustaleniem właściwej stopy okazuje się on pozbawiony treści, jak słusznie zauważyła Komisja. Niemożliwe jest bowiem wyróżnienie w argumentacji wnoszących odwołanie zarzutu podnoszonego wobec Sądu, który opiera się wyłącznie na podnoszonym naruszeniu art. 9 ust. 4 rozporządzenia nr 794/2004, a nie na pojęciu „właściwej stopy" w rozumieniu art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 659/1999.

143 Wobec powyższego zarzut trzeci należy oddalić jako bezzasadny.

144 Ponieważ żaden z zarzutów podniesionych w odwołaniu nie został uwzględniony, należy je oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

145 Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania, a te ostatnie przegrały sprawę, należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) ISD Polska sp. z o.o. i Industrial Union of Donbass Corp. zostają obciążone kosztami postępowania.

Podpisy